

ODAP
Dünyayı Okumak İçin...

ODAP MERKEZİ KÜRESEL

BÜLTEN -

174

**Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın
Körfez Turu ve "Bölgesel
Sahiplenme Doktrininin
Kurumsallaşması**

**Yeni Ticaret Silahı: Nadir
Toprak Elementi**

**Aliyev'in Kazakistan Ziyareti:
Türk Dünyasında Yatırım
Artışını Tetikleyen
Jeoekonomik Eşik**

**Enerji Politikalarının Yeni
Cephesi: Londra Zirvesi ve Rus
Petrolüne Küresel Yaptırımlar**

**KKTC Seçimlerinde
Cumhurbaşkanı Tufan
Erhürman Oldu**

**Japonya'nın Yeni ve İlk Kadın
Başbakanı Sanae Takaichi**

**Suriye'de YPG/PYD Terör
Örgütlerinin Oyalama
Taktikleri: Entegrasyon
Sürecinin İlerlememesi**

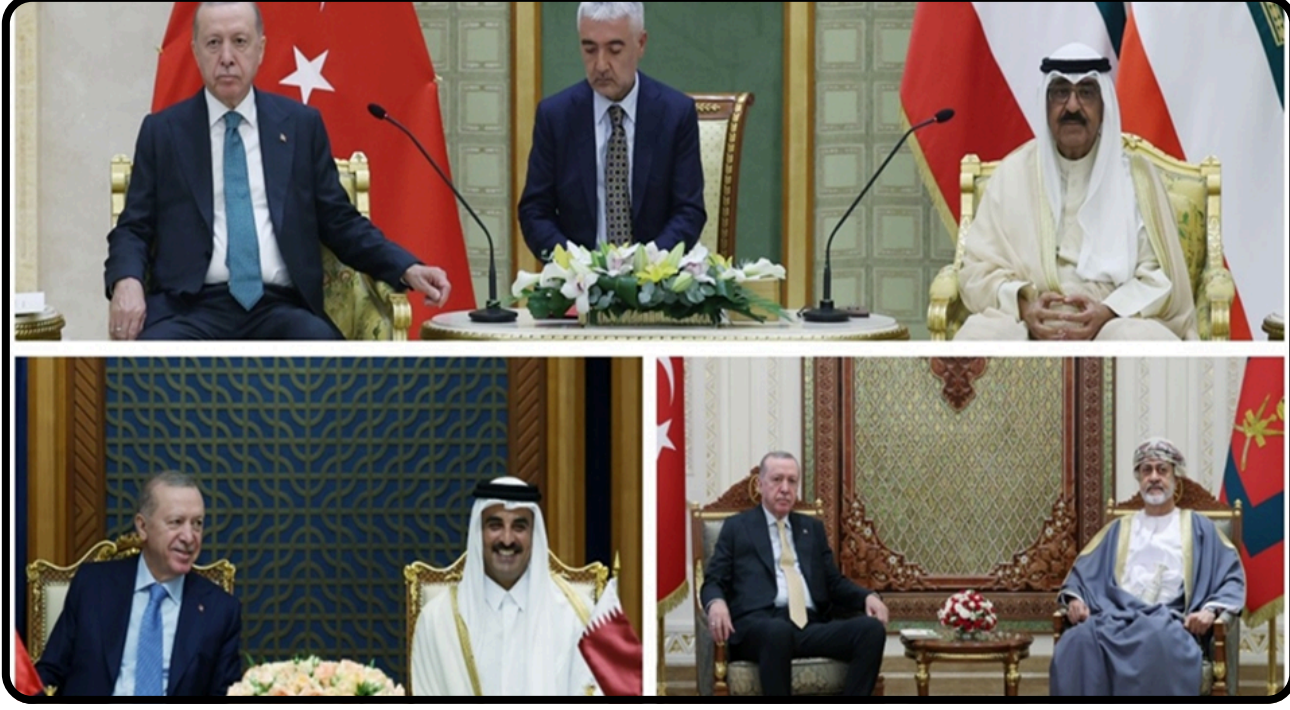
**Japonya'nın Enerji Politikası:
Ulusal Çıkarlar ve Uluslararası
Baskılar Arasında Bir Denge
Arayışı**

**ABD ve Rusya Arasındaki
Gerilim Büyüyor**

ODAP
Dünyayı Okumak İçin...

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Körfez Turu ve “Bölgesel Sahiplenme Doktrininin Kurumsallaşması

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın 21–23 Ekim 2025 tarihleri arasında Kuveyt, Katar ve Umman'ı kapsayan Körfez ziyareti, Türk dış politikasının son dönemdeki yönelimini belirleyen “bölgesel sahiplenme doktrininin yalnızca diplomatik bir söylemden çıkıp kurumsal bir jeopolitik stratejiye dönüştüğünü ortaya koymuştur. Bu tur hem diplomatik hem ekonomik hem de savunma alanlarında Türkiye'nin “krizleri bölge içi dinamiklerle çözme” vizyonunu sahada görünür kılmıştır. Ziyaretin diplomatik eksenini, bölgedeki iki sıcak mesele olan Gazze ve Suriye krizleri üzerine kurulmuştur. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Kuveyt'te yaptığı konuşmada dile getirdiği “kalıcı barış için tek çözüm iki devletli formüldür” vurgusu, Türkiye'nin sadece arabulucu değil, aynı zamanda çözüm parametrelerini belirleyen norm koyucu bir aktör olma iddiasını yansıtmaktadır.

Bu yaklaşım, Dışişleri Bakanı Hakan Fidan'ın şekillendirdiği “bölgesel sahiplenme” anlayışının sahadaki uygulamasıdır: Bölgesel sorunları bölgesel aktörlerin çözmesi. Körfez turunda Gazze'de ateşkesin korunması ve insani yardımların koordinasyonu gibi konularda Türkiye ve Körfez ülkeleri arasında yürütülen temaslar, bu anlayışın diplomatik ağırlığa dönüştüğünü göstermektedir. Katar ziyareti kapsamında düzenlenen Türkiye–Katar Yüksek Stratejik Komite'nin 11. Toplantısı, bölgesel sahiplenme doktrininin kurumsal çerçevesini oluşturmuştur. İmzalanan Ortak Bildiri, iki ülkenin Filistin, Suriye ve bölgesel istikrar konularında ortak vizyon geliştirdiğini göstermektedir. Bu toplantıda ekonomiden savunmaya 12 yeni iş birliği anlaşması imzalanmıştır. Kuveyt'te imzalanan 4 anlaşma ise, ikili ilişkilerin ahdi zeminini güçlendirmiştir. Bu anlaşmaların arasında enerji, altyapı ve dijital dönüşüm alanlarında iş birlikleri öne çıkmıştır. Umman ayağında ise iki ülke arasındaki ekonomik diplomasi, enerji ve ticaret alanında yeni ortaklıklarla derinleştirilmiştir. Erdoğan'ın Körfez turu aynı zamanda bölgesel ekonomik özerklik fikrinin bir yansıması olmuştur. Türkiye'nin Körfez İş birliği Konseyi (KİK) ile yürüttüğü Serbest Ticaret Anlaşması (STA) müzakereleri, küresel ticaret ağlarında dışa bağımlılığı azaltmayı hedeflemektedir. Umman ile imzalanan Sıvılaştırılmış Doğal Gaz (LNG) tedarik

anlaşması, Türkiye'nin enerji arz güvenliğini güçlendirirken, enerji çeşitliliğini artırma yönündeki stratejisinin bir parçası olmuştur. A Haber'in aktardığına göre, bu anlaşma 10 yıllık bir süreyi kapsamakta ve BOTAŞ ile Umman'ın ulusal enerji şirketi arasında yürütülmektedir. Ayrıca, Türk müteahhitlik firmalarının Umman'da yürüttüğü altyapı projeleri ve Türkiye-Umman limanları arasında kurulması planlanan lojistik koridor, Türkiye'nin küresel tedarik zincirlerine alternatif bölgesel bağlantılar kurma hedefini desteklemektedir. Ziyaretin en dikkat çeken boyutlarından biri savunma sanayi iş birliği olmuştur. Katar ile imzalanan Savunma Sanayi Alanında İş Birliği Mutabakat Zaptı, Türkiye'nin bölgesel güvenlik mimarisinde kalıcı rol oynama hedefinin kurumsal göstergesidir. Bu mutabakatla birlikte, Türk savunma sanayi ürünlerinin Körfez'deki pazar payının artması ve teknoloji transferi süreçlerinin ortak üretim çerçevesinde ilerlemesi öngörülmektedir. Ayrıca Türkiye'nin Eurofighter Typhoon savaş uçakları konusunda yaşadığı uluslararası tedarik zorluklarına karşı Katar ve Umman gibi bölgesel ortaklarla yürüttüğü diplomatik temaslar, askeri kapasite temelli bölgesel sahiplenme anlayışının pratik bir örneğini oluşturmaktadır. Bu yaklaşım, Türkiye'nin savunmada sadece alıcı değil, aynı zamanda teknolojik üretici ve paylaşımcı aktör konumuna yükseldiğini göstermektedir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Körfez turu, sadece ekonomik ya da diplomatik temaslar dizisi değil; Türkiye'nin bölgesel liderlik kapasitesinin yeniden tanımlandığı bir stratejik momenttir. Ankara artık "yardımcı aktör" değil, bölgesel karar alma süreçlerinde öncülük eden bir merkez olma yönünde ilerlemektedir. Bu durum, hem küresel güçlerin bölge üzerindeki nüfuzunun azaldığı hem de bölge ülkelerinin kendi diplomatik reflekslerini güçlendirme arayışına girdiği bir dönemde, Türkiye için yeni fırsat alanları yaratmaktadır. Özellikle Filistin meselesi üzerinden Türkiye-Katar eşgüdümü, bölgesel diplomatik ağın inşasında belirleyici bir örnek teşkil etmektedir. Sonuç olarak, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın 2025 Körfez turu, "bölgesel sahiplenme" doktrininin artık sadece kavramsal değil, kurumsal ve sürdürülebilir bir devlet politikası haline geldiğini göstermektedir. İmzalanan çok sayıda anlaşma Türkiye-Katar Yüksek Stratejik Komitesi, KİK-STA müzakereleri, LNG anlaşması ve savunma mutabakatları Türkiye'nin bölgesel entegrasyonda yeni bir faza geçtiğini kanıtlamaktadır. Bu süreç, Türkiye'ye yalnızca ekonomik değil, aynı zamanda jeopolitik yönetim gücü kazandırmakta; Körfez ülkelerine de küresel bağımlılıktan kurtulma konusunda yeni bir stratejik referans sunmaktadır.

ODAP
Dünyayı Okumak İçin...

Aliyev'in Kazakistan Ziyareti: Türk Dünyasında

Yatırım Artışını Tetikleyen Jeoekonomik Eşik

Aliyev'in Astana ziyareti, Türk dünyasında yatırım yönelimlerinin “retorikten reel politikaya” evrildiği bir döneme işaret ediyor. İmzalanan anlaşmaların niteliği, Trans-Hazar/Orta Koridor boyunca enerji, lojistik ve dijitalleşme eksenlerinde kurumsal işbirliğini kalıcılaştırma potansiyeli taşıyor, bu, kimlik söylemine yaslanan kardeşlik dilinin, çıkar-rasyonalite (interest-based rationality) ile güçlendiği bir an: yatırım sinyalleri, diplomatik jestten ibaret değil; bölgesel değer zincirlerini yeniden kurgulama iddiası. Jeoekonomik mantık basit: Koridor kısaltıldıkça belirsizlik ve taşıma maliyeti düşer; tedarik zincirleri çeşitlenir; Türk sermayesi Orta Asya pazarlarına “yakın-uzak” ayrımını eriterek erişir. Kazakistan-Azerbaycan eşleşmesi burada kilit; biri kara geçişlerinin ve hammadde akışının, diğeri Hazar geçişi ve boru/hat entegrasyonunun kapısı. Bu ikili, Türkiye'yi hem batı uçta deniz çıkışı hem de ara Bu, “jeopolitik ivme = otomatik kârlılık denkleminin

çalışmayabileceğini hatırlatır. Öneri: (i) politik sinyali al, (ii) mikro-lojistik mimariyi test et, (iii) regülasyon uyum maliyetini sayısallaştır, (iv) finansal fizibiliteyi proje bazlı stres testine sok. Kardeşlik söylemi yatırımın önünü açabilir ama sürdürülebilir getiriye teknik-kurumsal kapasite belirler. Stratejik çerçevede, bu ziyaret Türk Devletleri Teşkilatı'nı salt bir danışma kulübünden, artan ölçüde “işleyen ağ”a dönüştürebilir. Sermaye ve altyapı birlikte hareket ederse; koridor sadece transit hattı değil, üretim-hizmet kümelenmelerinin omurgası olur. Türkiye'nin rolü de aracıdan kural-koyucuya evrilir: standardizasyon, gümrük kolaylaştırma, sigorta-yeniden sigorta ve yeşil lojistik normlarının ihracı. Kısacası, Aliyev'in Astana turu, Türkler arasında yatırımı artıracak jeoekonomik bir eşiği görünür kıldı; şimdi iş, bu ivmeyi teknik gerçeklik ve kurumsal disiplinle mühürlemekte.

KKTC Seçimlerinde Cumhurbaşkanı Tufan

Erhürman Oldu

19 Ekim 2025'te Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde yapılan cumhurbaşkanlığı se-

ODAP
Dünyayı Okumak İçin...

çimlerinde kazanan, ana muhalefetteki Cumhuriyetçi Türk Partisi'nin lideri Tufan Erhürman oldu. Seçimlerde 7 aday yarıştı. Bunlardan en iddialı aday, 2020'den beri KKTC'nin cumhurbaşkanlığı görevini yürüten Ulusal Birlik Partisi lideri Ersin Tatar'dı. Aynı zamanda Kıbrıs Sosyalist Partisi adayı Osman Zorba ve bağımsız adaylar da yarıştı. Seçim sonunda ana muhalefet partisi lideri, oyların %60,32'sini alarak seçimi kazandı. KKTC'de cumhurbaşkanlığı büyük oranda semboliktir. Ancak cumhurbaşkanı adadaki Türk vatandaşlarını temsil ettiği için uygulayacağı politikalar ve bu süreçte nasıl bir yol izleyeceği oldukça önemlidir. Eski cumhurbaşkanı Ersin Tatar büyük oranda milliyetçi bir çizgide hareket ediyordu. Türkiye ile yakın ilişkiler kuruyor ve Türkiye'yi garantör ülke olarak görüyordu. 2020'den bu yana görev yapan Tatar, bu süre boyunca iki devletli çözümü savunmuş ve federasyon önerilerine karşı çıkmıştır. Yani Kıbrıs'ta iki ayrı egemen devletin varlığının devam etmesini destekliyordu. Tatar'ın aksine, KKTC'nin yeni cumhurbaşkanı Erhürman sosyal demokrat görüşlere sahip. Kıbrıs'ta iki toplumlu federatif bir çözüm modelini savunuyor. Erhürman, partisi CTP'nin "Birleşik Kıbrıs" vizyonunu destekliyor. Türkiye seçimlerde Ersin Tatar'ı destekledi; ancak seçim sonucu ne olursa olsun kazananın Türkiye ile yakın ilişkiler kurması üzerinde durdu. Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı'nın sitesinde Erhürman'ı tebrik eden

bir yazı yayınlandı ve seçim sonuçlarının adaya hayırlı olması, Türkiye'nin anavatan ve garantör ülke olarak Kıbrıs halkının güveni, huzuru ve refahı için her anlamda destek vereceği belirtildi. Erhürman'ın ise bundan sonra nasıl bir yol izleyeceği merak konusu. Seçimlerden sonra Anadolu Ajansı'na verdiği röportajda, eski dönem cumhurbaşkanlarında olduğu gibi hiçbir cumhurbaşkanının Türkiye ile istişare etmeden ne müzakere yürüttüğüne, ne görüşme yaptığına ne de dış politika çizgisi belirlediğine değinen Erhürman, bunun bir devlet geleneği olduğunu ve kendi cumhurbaşkanlığı döneminde de bunun ivedilikle devam edeceğini belirtti. Aynı zamanda Türkiye ile olan ilişkileri bir "misyon" olarak gördüğünü ve Ankara ile istişare etmeden federasyon müzakerelerine başlanmayacağını belirtti. Türkiye'den iktidar, ana muhalefet partisi ve diğer partiler de Erhürman'a tebriklerini iletiler.

Suriye'de YPG/PYD Terör Örgütlerinin Oyalama Taktikleri: Entegrasyon Sürecinin İlerlememesi
Suriye'de yaşanan siyasi aktör değişimi sonrası

dönemde başlayan merkezileşme ve yeniden yapılanma süreci, ülkenin doğusunda hâlâ fiilen kontrolü elinde bulunduran YPG/PYD terör örgütü tutumu nedeniyle ciddi bir tıkanma yaşamaktadır. 5 Ekim 2025'te yapılan seçimlerde meclis sandalyelerinin yalnızca bir kısmının belirlenebilmesi, özellikle Haseke ve Rakka gibi bölgelerde sandık kurulamamasından kaynaklanmıştır. Bu bölgelerin hâlâ PKK'nın Suriye kolu olan YPG/PYD terör örgütü kontrolünde olması, Şam yönetiminin otoritesini tüm ülkeye yayma çabasının ne kadar karmaşık bir dirençle karşılaştığını açık biçimde ortaya koymaktadır. Yani mesele sadece askeri kontrol değil; aynı zamanda siyasi meşruiyetin yeniden inşasıyla ilgilidir. Şam'ın karşısında duran YPG/PYD'nin temel stratejisi, entegrasyon sürecini geciktirerek zaman kazanmak üzerine kuruludur. Örgüt, bir yandan 10 Mart anlaşması çerçevesinde orduya entegrasyon konusunda prensipte mutabık olduğunu söylerken, diğer yandan sahada sürekli "uygulama zorlukları", "teknik eksikler" ve "güvenlik koordinasyonu" gibi gerekçeler öne sürmektedir. Mazlum Abdi'nin "PYD'nin Suriye ordusuna katılımı küçük milislerin entegrasyonuna benzemez" sözleri, terör örgütünün bu süreci bilinçli biçimde zamana yaymak istediğini ve merkezi otoriteye tam teslimiyet niyetinde olmadığını göstermektedir. Bu durum, YPG/PYD'nin federal bir yapı veya özerk yönetim fikrinden henüz vazgeçmediğine işaret etmektedir. Entegrasyon sürecini tıkayan

bir diğer unsur, örgütün ekonomik ve askeri kaynaklar üzerindeki kontrol alanlarını kaybetmek istememesidir. YPG/PYD terör örgütü Fırat'ın doğusundaki petrol sahaları, sınır ticareti noktaları ve yerel yönetim mekanizmaları üzerinden kendi gelir ağını oluşturmuş durumdadır. Bu kaynakların merkezi hükümete devredilmesi, örgütün hem mali hem de siyasi etkisini azaltacağı için, süreç bilinçli bir biçimde geciktirilmektedir. Aynı zamanda örgüt, ABD başta olmak üzere Batılı aktörlerle sürdürdüğü ilişkileri bir "garanti mekanizması" olarak kullanmakta; Washington'un bölgedeki varlığını kendi statüsünü korumanın güvencesi olarak görmektedir. ABD'nin Suriye Özel Temsilcisi Tom Barrack'ın hem Mazlum Abdi hem de Suriye Devlet Başkanı Ahmed Şara ile yaptığı görüşmeler, bu ikili oyunun diplomatik düzlemde de sürdüğünü ortaya koymaktadır. Bu oyalama stratejisinin ardında sadece taktiksel değil, ideolojik nedenler de bulunmaktadır. YPG/PYD, 2012'den itibaren oluşturduğu "Demokratik Özerklik" modelini devlete tam entegre etmek istememektedir. Örgütün ideolojik referans noktaları, ulus-devlet yapısına mesafeli bir anlayışa dayanmaktadır. Dolayısıyla entegrasyon, sadece bir idari birleşme değil, aynı zamanda ideolojik bir dönüşüm anlamına gelmektedir. Bu ideolojik direncin, saha kontrolü ve dış destekle birleşmesi, Şam'ın merkezi otoriteyi tesis etme çabasını yavaşlatmaktadır.

Ayrıca, YPG'nin PKK ile organik bağlarını koparmamış olması, süreci daha da karmaşık hâle getirmektedir. Kandil hattı hâlâ stratejik karar alma mekanizmasında belirleyici konumdadır. Bu süreçte Türkiye'nin dikkatli bir diplomatik pozisyon aldığı görülmektedir. Bu durum sadece Suriye'nin iç meselesi olarak değil, Türkiye'nin ulusal güvenliğiyle doğrudan bağlantılı bir tehdit olarak görmektedir. Milli Savunma Bakanı Yaşar Güler, Dışişleri Bakanı Hakan Fidan ve MİT Başkanı İbrahim Kalın'ın Suriyeli mevkidaşlarıyla yaptığı 12 Ekim tarihli görüşmeler, Türkiye'nin bu süreçte diplomasi üzerinden aktif rol alma iradesini göstermiştir. Hakan Fidan'ın son açıklamalarında, "YPG'nin Irak, İran ve Türkiye kökenli PKK militanlarından arınması gerektiği" yönündeki vurgusu, Ankara'nın bu konudaki kararlılığını teyit etmektedir. Türkiye, Şam'la diyalog halinde süreci hızlandırmak isterken, aynı zamanda YPG'nin oyalama stratejisine karşı baskı unsurlarını artırmaktadır. YPG'nin 2028 ABD seçimlerine kadar zaman kazanmaya çalıştığı yönündeki değerlendirme hem sahadaki gelişmeler hem de örgütün söylem ve adımlarıyla örtüşmektedir. ABD'nin bölgedeki varlığını kendi lehine kullanmak isteyen YPG, bu dönemi olası statü değişiklikleri için bir "bekleme süresi" olarak değerlendirmektedir. Ancak bu bekleyiş, Suriye iç siyasetinde gerilimi artırmakta; Halep, Rakka ve Haseke gibi bölgelerde merkezî otorite ile yerel silahlı yapılar arasındaki

çatışmaların yeniden alevlenmesine neden olmaktadır. Özellikle Halep'in Şeyh Maksud ve Eşrefiye mahallelerinde yaşanan son çatışmalar, bu gerilimin kent merkezlerine dahi sıçrayabileceğini göstermektedir. Şam yönetimi, bu karmaşık tabloda çift yönlü bir baskı altındadır: Bir yandan İsrail'in Golan çevresindeki yayılmacı hamleleri, diğer yandan YPG'nin fiili kontrolü bırakmaması rejimin odağını parçalamaktadır. Üstelik Dürzi ve Nusayri topluluklarındaki huzursuzluklar, eski rejim milislerinin yeniden sahneye çıkma ihtimali ve DEAŞ hücrelerinin kırsalda yeniden hareketlenmesi, iç güvenlik risklerini daha da artırmaktadır. Bu nedenle Şam, geniş çaplı bir iç savaşı tetiklemeden diplomatik yollardan çözüm arayışındadır. ABD ve Arap ülkeleriyle temaslar, bu nedenle hız kazanmıştır. Arap Birliği sürecine yeniden dahil olma ve Körfez sermayesini ülkeye çekme stratejisi, rejimin entegrasyon sürecini destekleyecek ekonomik ve diplomatik zemin yaratma çabasının parçasıdır. Sonuç olarak, YPG/PYD'nin entegrasyona direnç gösteren oyalama stratejisi, yalnızca örgütün iç dinamiklerinden değil; aynı zamanda uluslararası dengeler, ideolojik kimlik ve bölgesel güç mücadelesinden kaynaklanmaktadır. Ancak Türkiye'nin diplomatik baskısının artması, rejimin yeniden yapılanma ihtiyacı ve bölgesel dengelerin değişmesi, YPG/PYD'yi bir süre sonra ya müzakere masasında gerçek bir teslimiyete ya da yeni bir çatışma döngüsüne zorlayabilir.

ABD ve Rusya Arasındaki Gerilim Büyüyor

Budapeşte'de Rusya başkanı Vladimir Putin ile görüşmesi beklenen Trump, bu görüşmenin iptal edildiğini açıkladı. "Devlet Başkanı Putin ile olan toplantıyı iptal ettim çünkü bana doğru gelmedi." dedi. Çözüme kavuşturulamayan ve devam eden Rusya Ukrayna savaşından rahatsız olan Trump, istenilen sonuca ulaşamayacağını düşündüğünü bu yüzden görüşmeyi iptal ettiğini fakat ileride bir anlaşmaya varılabileceğini aktardı. Trump'ın Rusya- Ukrayna savaşından rahatsızlık duymasının birçok sebebi vardır. Ukrayna'nın sahip olmuş olduğu kaynaklar ve bu kaynakların Rusya'nın eline geçme ihtimali ise ABD'yi tedirgin etmektedir. Çünkü Rusya bu güçlerle bölgesel bir tehdit unsuru olabilir. Liderlik yarışındaki ABD için ise bu durum engel teşkil edecektir. Ukrayna adeta Avrupa'nın tahıl ambarıdır. Sahip olmuş olduğu verimli topraklar sayesinde mısır, ayçiçeği ve tahıl üreticilerinden biridir. Madenler açısından da demir, kömür ve uranyum gibi değerlere

sahiptir. Sınırlı da olsa doğal gaz ve petrole de sahip olan Ukrayna'da güneş ve rüzgar enerjisi potansiyeli yüksektir. Bahsettiğimiz bu zenginliklere sahip olmak isteyen Rusya ise ABD için büyük bir sorun teşkil ediyor. Aynı zamanda ABD Rusya'yı engellemek adına yeni adımlar da atıyor. Trump, Hindistan'ı Rusya'dan enerji kaynakları ithalatını kısıtlaması konusunda uyardı. Aksi takdirde Hindistan'a da yaptırım uygulayacağını açıkladı. Rusya'dan petrol alımları durdurulmazsa, yüzde yirmi beş ek gümrük vergisi uygulanacağı bildirildi. Rusya için Ukrayna'nın önemi büyüktür. Çünkü Sovyetlerin dağılmasından sonra ortaya çıkan yeni devletlerin NATO'ya katılmaları demek, Rusya açısından, NATO tarafından çevrelenmesi demektir. Rusya bu konuda güvenlik endişelerini dile getirmektedir. Rusya Batı'nın Doğu'ya doğru ilerlemeye çalıştığını dile getirmiştir. Tarihsel perspektiften baktığımızda ise Rusya Ukrayna'yı hala kendisinden bir parça olarak görmektedir. Tüm bu konular göz önüne alındığında Ukrayna'nın bölgesel ve küresel etkisini görmekteyiz. Bu konuda Amerika arabulucu olmaya çalışmakta ve özellikle de Ukrayna ile sık sık görüşmelerde bulunmaktadır. Son zamanlarda ise Rusya'ya karşı hamlelerini arttırmış öyle ki Rusya ile iş birliği halindeki ülkelere de yaptırımlar yapabileceğini açıklamıştır.

Yeni Ticaret Silahı: Nadir Toprak Elementi

Nadir toprak elementleri, akıllı telefonlardan elektrikli araç bataryalarına ve savunma teknolojilerine kadar birçok stratejik alanda kullanılıyor. Çin'in elektronik, otomotiv ve savunma sistemleri için vazgeçilmez olan nadir toprak elementleri üzerindeki hakimiyeti ABD karşısında Pekin'e önemli bir koz sağlıyor. Küresel üretimin yaklaşık %60'ını, rafinasyonun ise neredeyse %90'ını kontrol eden Çin, ABD ile artan ticaret gerilimi çerçevesinde 9 Ekim'de dünyaya yaptığı nadir toprak ihracatına yeni kısıtlamalar getirdiğini duyurmuştu. Yeni düzenlemeler göre, şirketlerin nadir toprak içeren ürünleri ihraç edebilmek için Çinli makamlardan lisans alması ve bu ürünlerin hangi amaçla kullanılacağını beyan etmesi gerekiyor. Pekin'in bu adımı, ABD Başkanı Donald Trump ile Çin Devlet Başkanı Xi Jinping'in beklenen yüz yüze görüşmesinin ardından geldi. Trump yönetimi, Çin'in nadir toprak elementleri ihracatına getirdiği yeni kısıtlamalara karşılık olarak, dizüstü bilgisayarlardan jet motorlarına kadar

geniş bir ürün yelpazesini kapsayan yazılım temelli ürünlerin Çin'e ihracatını sınırlandıracak kapsamlı bir planı değerlendiriyor. Çin'in aldığı bu karardan sadece ABD değil aynı zamanda Avrupa'da etkileniyor. Avrupa Birliği Ticaret Komiseri Maros Sefcovic, salı günü Çin Ticaret Bakanı Wang Wentao ile nadir toprak elementlerinin ihracatına getirilen kısıtlamalar konusunda bir telefon görüşmesi yaptı. Sefcovic görüşme sonrasında "gerilimin tırmanmaması" çağrısında bulunarak görüşmeyi "yapıcı" olarak tanımladı. ABD Başkanı Donald Trump'ın göreve gelmesinden bu yana Çin ve ABD'nin arası oldukça gergin. Çin'in nadir toprak elementi konusundaki bu adımları ABD'nin bir ticaret kısıtlama listesi olan "Entity List"i genişletmesinden, Çin'in en gelişmiş yarı iletken çiplere erişimini sınırlandırmasının ve Çin bağlantılı gemilere vergiler eklemesinin ardından gelmişti. Çin ve ABD arasındaki bu savaş sadece iki ülke ekonomisini değil aynı zamanda tüm dünya ekonomisini etkilemekte. Bu gerilimin temelinde, iki ülke arasında teknolojik üstünlük yarışı ve ABD'nin küresel liderlik konumunu Çin'e bırakmak istememesi yatıyor. ABD, uzun süredir Çin'in artan ekonomik ve siyasi gücünü, üretim kapasitesi ve teknolojik ilerlemesini kendi çıkarları için bir tehdit olarak görüyor. Bu nedenle, yarı iletkenlerden savunma teknolojilerine kadar birçok alanda Çin'e yönelik kısıtlayıcı

politakalar uyguluyor. Çin ise buna karşılık, nadir toprak elementleri gibi stratejik kaynaklar üzerindeki hakimiyetini bir koz olarak kullanıyor. Çin ve ABD arasındaki bu kısıtlayıcı politikalar, küresel tedarik zincirlerinde ciddi bir belirsizlik yaratıyor. Uzmanlara göre, Trump yönetiminin aldığı kararların arkasından yeterince durmaması ve Çin'in bu süreçte daha temkinli davranması nedeniyle, mevcut rekabetin kazananı şimdilik Pekin olacak.

Enerji Politikalarının Yeni Cephesi: Londra Zirvesi ve Rus Petrolüne Küresel Yaptırımlar

24 Ekim 2025 tarihinde Londra'da gerçekleştirilen Coalition of the Willing zirvesi, Ukrayna-Rusya çatışmasının ekonomik ve enerji boyutuna dair kritik bir dönüm noktası oluşturdu. Birleşik Krallık Başbakanı Keir Starmer'ın ev sahipliğinde düzenlenen toplantıya Ukrayna Cumhurbaşkanı Volodymyr Zelenskyy, Avrupa Birliği temsilcileri ve 35 ülke lideri katılım sağladı. Zirvenin temel gündem maddesi, Rusya'nın işgalci politikalarını finanse eden enerji gelirlerinin küresel pazardan çekilmesi ve böylece Moskova'nın savaş kapasitesinin sınırlandırılmasıydı.

gelirlerinin küresel pazardan çekilmesi ve böylece Moskova'nın savaş kapasitesinin sınırlandırılmasıydı. Toplantı sonrasında yapılan açıklamalarda, Ukrayna'nın kış aylarına girerken artan saldırılara maruz kaldığı belirtilerek, müttefiklerin yalnızca askeri değil ekonomik destek mekanizmalarını da etkin biçimde devreye sokmaları gerektiği vurgulandı. Starmer, toplantı sonrası yaptığı basın açıklamasında, "Önceliğimiz, Rus petrol ve gazını küresel piyasadan çıkarmaktır; bu adım, Kremlin'in savaş fonunu kesmenin en doğrudan yoludur." ifadesini kullanmıştır. Zelenskyy ise yaptırımların yalnızca belirli şirketlerle sınırlı kalmaması gerektiğini, "Tüm Rus petrol şirketlerinin hedef alınması" gerektiğini belirterek, ekonomik baskının kapsamının genişletilmesini talep etmiştir. Kronolojik olarak bakıldığında, zirve öncesinde Avrupa ve ABD tarafından uygulanan yaptırımlar çoğunlukla semboliktir ve bazı büyük petrol şirketleriyle sınırlı kalmıştır. Ancak Londra zirvesinde alınan kararlar, enerji üzerinden ekonomik savaş ciddi bir şekilde genişletmekte ve Rusya'nın küresel ticaret ağlarına doğrudan müdahale etmeyi amaçlamaktadır. Bu hamle, enerji politikalarının yalnızca ekonomik değil, aynı zamanda jeopolitik bir araç olarak kullanılabileceğini göstermektedir. Akademik perspektiften değerlendirildiğinde, bu gelişmeler enerji ve uluslararası ilişkiler disiplinleri açısından üç temel

çıkarmı beraberinde getirmektedir. Birincisi, modern çatışmaların yalnızca askeri güçle değil, ekonomik ve enerji kaynaklarının stratejik kullanımına dayanarak yürütüldüğü görülmektedir. İkincisi, Avrupa ülkelerinin enerji arz güvenliğini çeşitlendirme ihtiyacı, küresel enerji piyasalarında ciddi dalgalanmalara yol açabilir ve Türkiye gibi enerji koridorlarının merkezinde yer alan ülkeler için hem risk hem fırsat yaratmaktadır. Üçüncüsü, uluslararası yaptırımların kapsamının genişletilmesi, enerji piyasalarındaki dönüşüm ve alternatif enerji yatırımlarının hızlanmasını tetikleyebilir. Türkiye bağlamında, Londra zirvesinde alınan kararlar enerji koridoru rolünü yeniden düşünmek için kritik bir fırsat sunmaktadır. Avrupa'nın Rusya'ya bağımlılığı azalırken, Türkiye, doğalgaz ve petrol geçiş yollarını stratejik bir avantaja dönüştürmek için politik ve diplomatik adımlarını güçlendirmelidir. Ayrıca, enerji güvenliği ile ekonomik istikrar arasındaki bağlantıyı dikkate alarak, alternatif tedarik kaynakları ve enerji çeşitlendirme politikalarını hızlandırmak Türkiye açısından zorunlu hale gelmektedir. Sonuç olarak, Londra zirvesi yalnızca Ukrayna-Rusya çatışması bağlamında değerlendirilmemeli; küresel enerji politikalarının, ekonomik yaptırımların ve uluslararası güvenlik stratejilerinin yeniden şekillendiği bir dönemin başlangıcı olarak okunmalıdır. Bu durum, akademik olarak enerji, güvenlik ve uluslararası ekonomi alanlarında yapılacak analizler için önemli bir örnek teşkil etmektedir.

Japonya'nın Yeni ve İlk Kadın Başbakanı Sanae Takaichi

Salı günü, Liberal Demokrat Parti Başkanı Sanae Takaichi, uzun bir oylama gününün ardından parlamentonun desteğini kazanarak Japonya'nın ilk kadın başbakanı oldu. Zaferi, Liberal Demokrat Parti ile Japonya İnovasyon Partisi arasında bir koalisyonun kurulmasının ardından geldi ve bu ona birleşik bir muhalefetin üstesinden gelmek için gereken desteği verdi. Takaichi, önceki başbakan Shinzo Abe'nin politik çizgisine yakınlığıyla biliniyor. Akıl hocası Shinzo Abe gibi, onun da Japonya'yı sağa yönlendirmesi bekleniyor. Özellikle savunma, dış politika ve geleneksel aile yapısı konularında Abe'nin mirasını sürdüreceğini vurguluyor. Öğrenciliğinde bir heavy metal grubunda davul çalan Takaichi, yeni nesil medyada "açık sözlülüğü ve etkileyici hitabıyla" tanınıyor. Ayrıca Takaichi'nin savaş mazisi nedeniyle tartışmalı görülen başkent Tokyo'daki tarihi Yasukuni Tapınağı'na ziyaretleri, komşu ülkeler Çin ve Güney Kore'den tepki görüyor. Japonya'nın "geçmiş

ODAP
Dünyayı Okumak İçin...

militarizminin sembolü" tapınağı bizzat ziyaret eden Takaichi, savaş suçlularının" idam edildikleri için taziyeyi hak ettiklerini" savunuyor. Takaichi, başbakan olması halinde de tapınağı ziyaret etme niyetini açıkça dile getiriyordu. Ülkede, kamu ve iş dünyası yöneticilerinin yıl içinde ziyaret ettiği tapınağa, başbakan düzeyinde en son 2013'te eski Başbakan Abe gitmişti. 64 yaşındaki Bayan Takaichi, başbakan olmasıyla beraber bu rolde hizmet eden ilk kadın ve yüzyıllardır Japon hükümetinin zirvesindeki ilk kadın oldu. Bu durum Japonya da erkek egemen siyasette bir kırılma olarak görülüyor. Takaichi, her ne kadar bazı konularda – örneğin kadınların kızlık soyadını kullanma hakkı gibi – muhafazakâr çizgisinin dışına çıktığı görülse de, birçok genç kadın onun zaferini toplumsal cinsiyet eşitliği açısından yeterince temsil edici bulmuyor. Politikaların kadınların gündelik hayatını ne ölçüde etkileyeceği konusunda toplumda temkinli bir beklenti var. Takaichi, Kabinesinin kadın üyelerin parlamentonun yaklaşık %40'ını oluşturduğu "İskandinav ülkeleriyle karşılaştırılabilir" olacağını söyledi. Ancak yalnızca iki kadına yer verdi. Bu kadınlardan biri maliye bakanı diğeri ise ekonomik güvenlikten sorumlu bakan olarak atandı. Önceki Kabinelerde, kadınlar sıklıkla çevre veya cinsiyet eşitliği bakanları yapıldı- ekonomik işlerden daha az ağır görülen pozisyonlar. Bu anlamda Takaichi normları yıktı ve kadınları uzun süredir erkeklerin egemen olduğu pozisyonlara atadı.

Japonya'nın Enerji Politikası: Ulusal Çıkarlar ve Uluslararası Baskılar Arasında Bir Denge Arayışı
Geçtiğimiz salı, Japonya Ekonomi, Ticaret ve Sanayi Bakanı Yoji Muto, ABD'nin Rus enerji ithalatını durdurma yönündeki artan baskılarına karşı çıkararak Tokyo'nun kararlarını ulusal çıkarları doğrultusunda vereceğini açıkça belirtmiştir. Muto'nun açıklamaları, ABD Hazine Bakanı Scott Bessent'in Japonya Maliye Bakanı Katsunobu Kato ile gerçekleştirdiği görüşmede, Japonya'nın Rusya'dan petrol ve doğal gaz alımlarını tamamen sonlandırması yönündeki talebini yinelemesinin ardından gelmiştir. Japonya'nın 2022 yılında başlayan Ukrayna'daki çatışmalar sonrasında Rus enerji kaynaklarına olan bağımlılığını istikrarlı biçimde azaltmaya devam ettiğini vurgulayan Muto, Washington'un taleplerine tam uyum sağlamayacaklarını ifade etmiştir. Rusya'nın Uzak Doğu bölgesindeki Sakhalin-2 sivilleştirilmiş doğal gaz (LNG) projesinden yapılan ithalatın Japonya'nın toplam LNG ithalatının yaklaşık %10'unu oluşturduğu ve ülkenin elektrik üretiminin %3'üne katkı sağladığı belirtilmiştir.

Muto, bu kaynağın Japonya'nın enerji güvenliği açısından "son derece önemli bir rol" oynadığını vurgulamıştır. Japonya, G7 ülkeleriyle birlikte Rus petrolüne yönelik fiyat tavanı uygulamasına katılmış olsa da, Sakhalin-2 projesine yönelik muafiyetleri sürdürmektedir. Eylül ayında Tokyo, Rus ham petrolüne uygulanan fiyat tavanını 60 dolardan 47,60 dolara düşürerek Avrupa ile uyumlu hale getirmiştir. Ancak bu adım, ithalatın sonlandırılması yönünde bir değişiklik getirmemiştir. ABD, Rusya'nın enerji gelirlerini azaltmak amacıyla Japonya, Hindistan ve Çin gibi büyük alıcılara ithalatlarını azaltmaları yönünde baskı uygulamaktadır. Washington, bu tür önlemlerin Moskova'nın Ukrayna'daki askeri operasyonlarını sürdürme kapasitesini zayıflatacağını savunmaktadır. Ancak bu talepler, ilgili ülkeler tarafından ulusal çıkar gerekçesiyle geri çevrilmiştir. Hindistan Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Randhir Jaiswal, ülkesinin enerji ithalat politikalarının Hint tüketicisinin çıkarlarını koruma esasına dayandığını ve fiyat istikrarı ile kaynak çeşitliliğinin öncelikli olduğunu ifade etmiştir. Çin Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Lin Jian ise ABD'nin taleplerini "tek taraflı zorbalık ve ekonomik baskı" olarak nitelendirmiş ve Çin'in Rusya dahil olmak üzere ülkelerle meşru ve normal ekonomik iş birliği yürüttüğünü belirtmiştir. Avrupa Birliği enerji bakanları, Rusya'dan doğal gaz ithalatının 2027 yılı sonuna kadar tamamen yasaklanmasını öngören bir plan üzerinde mutabakata varmıştır. Bu plan, kısa vadeli sözleşmelerin 2026 ortasında yasaklanmasını

ve uzun vadeli anlaşmaların 18 ay içinde sonlandırılmasını içermektedir. Macaristan ve Slovakya gibi kara ile çevrili üye devletler için muafiyetler öngörülmektedir. Bu girişim, Washington tarafından güçlü biçimde desteklenmektedir. Japonya, Filipinler ile enerji güvenliğini ve sürdürülebilirliği artırmayı hedefleyen yeni bir iş birliği başlatmıştır. Filipinler Enerji Bakanlığı'na göre, Japonya Ekonomi, Ticaret ve Sanayi Bakanlığı ile imzalanan Mutabakat Zaptı (MoC), Asya Sıfır Emisyon Topluluğu (AZEC) ilkeleriyle uyumlu olup, her ülkenin farklı enerji geçiş yollarına sahip olabileceğini kabul etmektedir. Bu iş birliği; yenilenebilir enerji, şebeke entegrasyonu, enerji depolama, hidrojen, amonyak, LNG ve karbon yakalama, kullanma ve depolama gibi alanlarda kapasite geliştirme, bilgi paylaşımı, pilot projeler ve politika diyalogunu içerecektir. Taraflar, iş birliğini dört yıl süreyle sürdürecektir. Karşılıklı mutabakatla uzatma opsiyonu bulunmaktadır. Japonya'nın yeni başbakanı Sanae Takaichi'nin nükleer enerjinin yeniden canlandırılmasını hızlandırmayı hedeflediği ve bu yaklaşımın enflasyonla mücadelede kritik rol oynayacağı öngörülmektedir. Takaichi, ABD ile ticaret müzakerelerinde önemli görevler üstlenmiş olan İngilizce bilen Ryosei Akazawa'yı enerji portföyünü de kapsayan Ekonomi, Ticaret ve Sanayi Bakanlığı görevine atamıştır. Bu tercih, Washington ile LNG alımları dahil olmak üzere enerji alanında daha yakın iş birliği sinyali olarak değerlendirilmektedir.